

Hoe gaat het met de Makkie in de Indische Buurt?

Lotte Boonstra & Prof dr. Arjo Klamer

Erasmus Universiteit Rotterdam

23 maart 2013

Een jaar geleden is de Makkie gelanceerd in de Indische buurt in Amsterdam. Op papier en in de media is de Makkie breed uitgemeten. De Makkie heeft veel aandacht gekregen, de pers, overheden en universiteiten hebben zich allemaal over de Makkie uitgelaten. Maar hoe gaat het nu met de Makkie een jaar na lancering in de leefwereld van de buurtbewoners? Deze rapportage schetst een beeld hoe de Makkie is geland in de Indische buurt. Alles wat we schrijven maken we zo concreet mogelijk. Wat gebeurt er nu echt met de Makkie en hoe wordt hij door buurtbewoners gebruikt? Dit verhaal gaat niet meer over het idee van de Makkie, maar over het daadwerkelijke gebruik van de Makkie in de Indische buurt.

Voor dit onderzoek hebben wij ons twee weken begeven in de leefwereld van de Makkie. We hebben gesprekken gevoerd met buurtbewoners, uitgiftepartners, projectteamleden en verzilverpartners. In deze rapportage combineren we verhalen, ervaringen, cijfers, observaties en meningen om tot een zo volledig mogelijke beschrijving van het functioneren van de Makkie te komen. Het gaat over de interpretatie van mensen en de waarde die zij hechten aan de Makkie. Dit is van belang omdat de munt valt of staat bij het gebruik van de buurtbewoners.

Dit onderzoek is uitgevoerd 1 jaar na aanvang van de Makkie. De Makkie is een project dat vraagt om een lange adem. Het is niet gemakkelijk een complementaire munt zoals de Makkie uit te rollen en ook daadwerkelijk aan de praat te krijgen. Projectteamlid: *“Zie maar eens onze moeilijkste groep, de sociaal geïsoleerde, aan de gang te krijgen, die bereik je niet zomaar met een website”* en buurtbewoner: *“Je zou willen dat het bij zoiets vanzelf gaat, dat mensen goederen en diensten uit gaan wisselen maar volgens mij is dat niet het geval”*. Op dit vlak raken de systeemwereld en de leefwereld elkaar. Beiden zijn zich bewust van de lange adem die nodig is. Het is te vroeg om te oordelen over de voortgang van de Makkie, maar op tijd om stil te staan bij wat is gebeurd in het afgelopen jaar. In de laatste paragraaf komen we met aanbevelingen voor de aankomende jaren.

Het gebruik: De Makkie in getallen

Cijfers en statistiek (verkregen uit Cyclos op 5 maart 2013 & op basis van administratie uitgiftepartners)

3930,5 Makkie biljetten in omloop

Papieren Makkie		Digitaal platform		Partners	
Verdiend	2.040	Deelnemers	307	Uitgiftepunten	23
Verzilverd	288	Hulpvragen	68	Verzilverpunten	16
Opgespaard	1.752	Transacties	10		
Verzilverratio	14,1%	Volume	11,5		

Verhalen achter de getallen

Het grootste gedeelte van de Makkies is verdiend door klussen bij buurtinitiatieven. Hieronder de verhalen van enkele uitgiftepartners.

Stichting MOI

Stichting MOI heeft een bestand van 400 buurtbewoners die vrijwilligerswerk willen doen. De Makkies van MOI zijn voor de derde keer bijna op omdat elke vrijwilliger Makkies krijgt. Vaak reageren mensen dat ze de Makkies niet nodig hebben: zij zien liever geld. Stichting MOI dringt erop aan de Makkies toch aan te nemen en ze dan maar op moeten sparen voor het moment dat ze er wel iets mee willen. Vooral in de zomer is de Makkie populair bij de kinderen omdat ze ermee naar het zwembad kunnen. Ongeveer 2 keer per week komen buurtbewoners Makkies verzilveren in ruil voor hulp bij administratie. De laatste tijd is het wat stiller rondom de Makkie. Niemand komt specifiek naar MOI toe voor de Makkie. Vrijwilligers gebruiken de Makkie vooral voor korting bij de Albert Heijn.

CBK

Het CBK heeft een vaste poule van 6 vrijwilligers. Elke maand ontvangen 3 vrijwilligers 3 Makkies voor hun hulp bij het zondagochtend concert. Daarnaast geeft het CBK Makkies aan een vrijwilliger die af en toe hand- en spandiensten verricht en een herintreedster die meehelpt op woensdagmiddag. Vorige maand heeft iemand zich specifiek bij het CBK aangemeld om Makkies te verdienen. Vrijwilligers van het CBK zijn veelal dames van boven de 50. Aan het begin wilden ze de Makkie niet hebben omdat ze niet wisten wat ze er mee moesten doen. Een vrijwilliger zegt al 50 Makkies thuis te hebben opgespaard. Nu hebben ze ontdekt dat ze gezamenlijk naar de film kunnen bij Studio K. Nog niemand heeft Makkies verzilverd bij het CBK.

StreetsmArt

StreetsmArt geeft Makkies uit voor hulp bij workshops aan hun vaste groep jongeren. De afgelopen maanden is het stil geweest rondom de Makkie. Niemand is speciaal voor de Makkie naar streetsmArt gekomen. De jongeren van streetsmArt hebben

geen behoefte aan de meeste verzilveropties zoals het museum of Studio K, want daar komen ze niet. De Makkie was bij de jongeren vooral populair toen ze er kaartjes van Pathé bioscopen mee konden kopen.

Wijkbeheerders

De wijkbeheerders van de 4 kwadranten geven Makkies aan actieve bewoners die de gemeenschappelijke portiek schoonhouden. De wijkbeheerders die aan dit onderzoek hebben meegedaan, hebben beide 4 actieve buurtbewoners onder zich. De wijkbeheerders promoten de Makkie actief. Mond-tot-mond reclame werkt het beste, want de flyers worden vaak niet gelezen. De afgelopen week hebben de wijkbeheerders 2 keer met de Makkie gewerkt: een keer om een actieve buurtbewoner te belonen en bij de voorbereiding voor het 'project geveltuintjes'. De meeste actieve buurtbewoners waren al actief voor de komst van de Makkie. Zij zien de Makkie als een extraatje. De wijkbeheerders ervaren taalproblemen wanneer ze de Makkie uit moeten leggen.

Instroomhuis

Makkies worden gebruikt voor de Instroomkeuken. Elke maand kookt een groep van 6 tot 8 vrijwilligers voor de bewoners van het instroomhuis. De Instroomkeuken heeft een poule van ongeveer 15 vaste vrijwilligers. Per maand worden 2 tot 4 Makkies per persoon uitgedeeld onder de kokers. Alle vrijwilligers zijn enthousiast over de Makkie en willen ze graag hebben. Een groep is naar het Philharmonisch Orkest gegaan met de Makkie. 2 mensen hebben zich bij het Instroomhuis gemeld omdat ze Makkies wilden verdienen. Het Instroomhuis biedt de vergaderruimte aan als verzilveroptie, maar tot dusver heeft niemand van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. De vrijwilligers van het Instroomhuis zijn bijna allemaal autochtoon en hoogopgeleid.

Belangrijke bevindingen achter de getallen:

1. Onderlinge uitwisselingen zijn verwaarloosbaar. De papieren uitwisselingen zijn niet geregistreerd maar geluiden uit zowel het projectteam als van de buurtbewoners laten blijken dat dit miniem is.
2. Er zijn meer Makkies uitgegeven dan verzilverd. Er liggen nog ruim 1752 Makkies bij buurtbewoners thuis. Dit betekent dat 85% van de verdiende Makkies niet is verzilverd.
3. Populaire verzilverpunten: Albert Heijn, Flevoparkbad, ijsje op het buurtfeest en de bioscoop. Culturele verzilverpunten zoals het CBK en het museum zijn niet populair.
4. De meeste Makkies zijn verdiend door reeds bestaande klussen, zoals tuinieren bij Oost Indisch Groen, vrijwilligers bij zondagochtendconcerten, werk bij MOI en de organisatie van buurtactiviteiten zoals het Samen Indische buurt festival. Het gros van de Makkies is verdiend door de achterban van de eigen organisaties.
5. De Makkie wordt vaker gebruikt in de zomer dan in de winter. Dit komt onder andere omdat er meer buiten klussen zijn en omdat de kinderen in de zomer kunnen zwemmen.
6. De Makkie is populairder onder kinderen dan onder volwassenen.

Box 2: De Makkie in de systeemwereld

De Makkie is een Tijdgeld programma in de Indische buurt om de burgerparticipatie in de wijk te vergroten. De Makkie dient als beloningsmechanisme om vrijwilligerswerk voor elkaar en bij buurtorganisaties te stimuleren. Het is een papieren munt die buurtbewoners bij uitgiftepartners kunnen verdienen en bij verzilverpartners kunnen inwisselen voor een beloning. Daarnaast is de Makkie een digitaal platform waarop diensten kunnen worden gevraagd en aangeboden. De papieren munt kan ook gebruikt worden voor onderlinge uitwisselingen. De Makkie heeft meerdere doelstellingen, waaronder het doorbreken van sociaal isolement, het versterken van vaardigheden en eigenwaarden, het versterken van de band met lokale ondernemers en het verzorgen van een schonere en groenere buurt.

De Makkie in de leefwereld

Wat is de Makkie?

Wanneer je deze vraag op straat stelt in de Indische buurt zal een groot deel van de ondervraagden niet weten wat de Makkie is. Een kleine steekproef op de Javastraat laat zien dat de Makkie nog niet iedereen in de Indische buurt bereikt heeft. *“De Makkie, dat betekent lekker makkelijk”, “Dat papiertje? Ik weet niet wat het is, is het van de kerk?” “De Makkie, bedoel je de eigenaar van deze winkel?”* Onder actieve buurtbewoners heeft de Makkie wel veel bekendheid. *“De Makkie is een beloningsmiddel voor vrijwilligerswerk”, “Ja, iedereen die maatschappelijk betrokken is weet wel wat de Makkie is”, “De Makkie, daar kan je mee zwemmen en naar de film”.*

Waar komt de Makkie vandaan?

Zo'n twee jaar geleden kwam iemand van buitenaf met het idee om de Makkie in de Indische buurt te introduceren. De participatiemakelaar heeft een drietal bijeenkomsten georganiseerd om te onderzoeken of er draagvlak was voor de Makkie in de wijk. Tijdens deze bijeenkomsten werden de buurtinitiatieven en communities geënthousiasmeerd over de Makkie. Na de drie bijeenkomsten trok het projectteam zich terug om de Makkie te ontwikkelen. *“Eerst werd iedereen enthousiast en daarna trokken ze zich terug en ging de Makkie zijn eigen leven leiden.”* De Makkie werd een op zichzelf staand initiatief.

De Makkie heeft voor buurtbewoners iets paradoxaals. Aan de ene kant is de Makkie een middel dat burgerparticipatie moet versterken maar aan de andere kant is het een instrument van buitenaf. *“De buurtbewoners waren even zoekende, het moest eigen kracht zijn, maar de burger werd geen deelgenoot gemaakt om het proces te adopteren.”* Buurtbewoners hebben sterk het gevoel dat de Makkie door buitenstaanders is ontwikkeld. Het is een project vanuit de instellingen voor de buurt.

Voor de lancering van de Makkie ontstond er weerstand aan de kant van de buurtbewoners. Redenen waren de angst dat de Makkie de vrijwilligersvergoeding zou vervangen, onbegrip en men was bang dat eigen initiatieven niet werden

gehonoreerd. Inmiddels is de grootste weerstand verdwenen en ondersteunen actieve buurtbewoners de Makkie. Ze promoten de Makkie actief maar het voelt niet alsof de Makkie van henzelf is. *“Voor mij bestaat de Makkie niet echt, behalve dat ik het promoot op een affiche”* We zouden kunnen zeggen: de Makkie is geïmplementeerd maar nog niet geadopteerd.

Van wie is de Makkie?

Op de vraag, ‘van wie is de Makkie dan?’ antwoordden actieve buurtbewoners en initiatiefnemers van projecten: met de naam van een van de uitvoerders, het stadsdeel, Qoin of ‘mistermakkie’, de bijnaam van een projectteamlid. Van wie de Makkie dan ook mag zijn, volgens de buurtbewoners is hij niet van henzelf. *De eigenaren van de Makkie gaan op het einde van de dag terug naar huis. Wij blijven in de wijk.’*

Wat is een Makkie waard?

Een belangrijk terugkerend onderwerp in alle gesprekken is geld. Alle uitgiftepartners gaven aan dat hun vrijwilligers liever geld willen hebben dan de Makkie. *“Het zou beter zijn als we de Makkie krijgen én gewoon geld”. “Het zou wel werken als de Makkie een briefje van vijf was”.*

“Mensen staan op een bepaalde overlevingsstand”. Veel mensen in de Indische buurt leven in armoede en zijn daarom veel met geld bezig. “Mensen zeggen meteen nee omdat het geen geld is. Geld is voor hen veel belangrijker omdat ze daar alles mee kunnen. Iedereen heeft geld nodig, iedereen heeft schulden. Met de Makkie kan je geen telefoonrekening betalen. In hun gedachten gaat het alleen om geld, geld, geld.”

De Makkie roept een sterke associatie met geld op. Onhandig geld. *“Wat moet ik met dit briefje, hier kan ik geen boodschappen mee doen.”* Voor de komst van de Makkie werd vrijwilligerswerk gedaan zonder een beloning. Nu de Makkie er is vragen mensen zich af waarom ze dit ‘onhandige’ geld wel krijgen en echt geld niet. De Makkie wordt gezien als ondergeschikt aan geld. *“Leuk dat je ons flippo’s geeft, maar krijg je zelf ook flippo’s?”* Ze vragen zich af waarom zij tevreden zouden moeten zijn met de Makkie terwijl werkende mensen geld ontvangen. *“Krijg jij ook in Makkies uitbetaald?”*

Veel buurtbewoners geven aan dat ze weinig affiniteit hebben met de verzilveropties. *“Kijk eens naar de lijst met verzilveropties, wat moeten we daar mee doen? Wie wil er nou alleen maar workshops?”* en *“Je kan dan 2 euro korting krijgen bij de Albert Heijn, maar dan moet je eerst 10 euro aan boodschappen uitgeven. Ik kan niet eens altijd 10 euro uitgeven, wat heb ik dan aan die 2 euro?”* Suggesties voor verzilveropties waren: voedsel, kleding, patatje, kapper, brommer, voetbalwedstrijden, groepsuitjes, Artis en voedselbonnen.

Vanuit de systeemwereld wordt de Makkie gezien als een waardering voor het werk van burgers. Sommige buurtbewoners zien het als een belediging van hun intrinsieke

motivatie. *“Mijn buurvrouw helpen met haar tassen doe ik toch wel, waarom moet ik daar Makkies voor krijgen?”* Waarom iets belonen wat al uit henzelf komt.

Iedereen geeft aan dat ze de Makkie een warm hart toedragen. Echter spreken ze hun zorgen uit over de aangeboden verzilveropties. Doordat buurtbewoners andere prioriteiten hebben dan een bezoek aan het museum of een film bij Studio K, zien veel buurtbewoners de waarde van de Makkie niet in.

Hoe gebruik je de Makkie?

Onder het gros van de buurtbewoners leeft de Makkie nog niet. Veel, vooral de maatschappelijk betrokken, buurtbewoners weten wel wat het is maar maken niet actief gebruik van de Makkie. *“Mensen kennen de Makkie wel maar het zit nog niet in hun voorhoofd”. “Het is niet dat ik de Makkie geen goed project vind, het is meer dat ik het steeds vergeet.”* Dit is terug te zien in het lage aantal onderlinge uitwisselingen en verzilverde Makkies. Door uitgiftepunten worden Makkies uitgegeven aan hun eigen vrijwilligers door reeds bestaande klussen. *“De enige Makkies die ik ooit zie, zijn de Makkies in mijn eigen tas die ik heb gekregen om uit te delen.”* Veel buurtbewoners sparen de Makkies op omdat ze niet weten waar ze het moeten verzilveren. *“Een van mijn vrijwilligers heeft al 50 Makkies thuis liggen”. “Van die Makkies heb ik ook nog wel een stuk of 8 thuis liggen”.* Sommige groepen vrijwilligers, van bijvoorbeeld het CBK en Instroomhuis, hebben uitgevonden dat ze gezamenlijk activiteiten met de Makkie kunnen ondernemen. Dit maakt het verzilveren van Makkies populairder.

Organisaties die Makkies verstrekken aan vrijwilligers, zoals MOI, geven aan dat ze het fijn vinden een middel te hebben om hun vrijwilligers te belonen. In de gesprekken met de uitgiftepartners kwamen 3 voorbeelden naar boven van mensen die zich bewust voor de Makkie bij de organisatie hadden aangemeld. Het kan zijn dat andere uitgiftepartners andere resultaten geven. Buurtbewoners komen niet snel uit de verschillende kwadranten.

Wat verandert de Makkie in de wijk?

In de Indische buurt bestaan veel burgerinitiatieven. De meest voorkomende organisatievormen zijn communities en stichtingen. De communities hebben een harde kern van 40 à 50 mensen en een totaal bereik van 4000 mensen. Er zijn zo'n 400 echt actieve bewoners met 250 buurtinitiatieven. Buurbewoners hebben soms het gevoel dat de Makkie teveel eer opstrijkt. *“Met Oost Indisch Groen is veel gedaan, maar voordat de Makkie werd ingevoerd deed Oost Indisch Groen ook al veel”.* De Makkie krijgt veel media aandacht en wordt veel beschreven. Maar volgens de buurtbewoners gebeuren dingen in de wijk niet vanwege de Makkie maar door intrinsieke motivatie van de buurtbewoners. De buurtinitiatieven zijn de uiteindelijke kracht in de wijk. *“Voor de Makkie draaiden we al en na de Makkie draaien we nog steeds.”; “De Makkie mag nooit een doel zijn, als de organisaties niet bestaan heb je ook geen Makkie.”* En *“De Makkie is leuk maar de initiatieven zijn veel belangrijker.”*

Buurtbewoners zijn zich erg bewust van het organisatorische apparaat achter de Makkie. De grote hoeveelheid burgerinitiatieven en de beperkte budgets van bijvoorbeeld het stadsdeel en de woningbouwcoöperaties zorgen voor een lichte competitie om deze subsidiepotjes. De Makkie wordt ook als onderdeel ervaren in deze strijd. Buurtinitiatieven werken vaak met weinig financiële middelen. De Makkie daarentegen staat bekend om zijn ruime budget. *“Ik heb gehoord dat de Makkie heel veel geld heeft gekregen van het stadsdeel”*. De Makkie wordt gezien als een duur beleidsinstrument. *“Je moet de middelen die je inzet afwegen tegen wat je bereikt en dan is het een dure Makkie, een duur kopje koffie.”*

Er worden zelfs berekeningen gemaakt hoeveel de Makkie per biljet kost. *“Wanneer je alle kosten van de Makkie deelt door het aantal Makkies in omloop kom je uit op 60 euro per Makkie. 60 euro is een duur kopje koffie”*. Deze berekening klopt overigens niet.

Alle respondenten zien de waarde in van het belonen van vrijwilligerswerk en het stimuleren van burgerparticipatie. Problemen worden gezien bij het beperkte aanbod aan verzilveropties.

Bevindingen in de leefwereld van mensen:

1. Makkie lijkt veel op geld, maar dan op onhandig geld, dat je niet overal kan gebruiken. Door de sterke associatie met geld vragen buurtbewoners zich af waarom ze wel Makkies kunnen krijgen en geen gewoon geld. De Makkie wordt niet als een beloning gezien maar als een vervanging van geld.
2. De Makkie is niet van de buurtbewoners, maar van de instellingen.
3. De verzilveropties sluiten niet aan bij de behoeften van mensen. Mensen willen voedsel kopen van de Makkies, en komen niet bij Studio K.
4. De Makkie hoort ondergeschikt te zijn aan die initiatieven in de buurt. Het werk van de initiatieven is belangrijker dan de Makkie.

Analyse

De waarde van een munt wordt bepaald door de goederen en diensten die gebruikers kunnen verkrijgen. Mensen worden niet actief vanwege een munt maar vanwege de goederen en diensten die ze met de munt kunnen kopen. Denk maar eens aan de euro. Je wil geen euro verdienen om het hebben van stukje metaal, maar om de dingen die je met deze euro kan doen, of om de status die het je verleend. Bij de Makkie werkt het net zo. Buurtbewoners willen geen Makkie verdienen om het hebben van de Makkie, maar voor de dingen die ze kunnen doen met de Makkie. Op dit moment is het aanbod van verzilveropties nog te klein en sluit het niet aan bij de wensen van de buurtbewoners. Dit zorgt ervoor dat de Makkie in de ogen van de buurtbewoners een lage waarde heeft.

Een complementaire munt kan aan twee kanten menselijk gedrag beïnvloeden (verdien- en bestedingsmogelijkheden). De Makkie probeert aan twee kanten gedrag te beïnvloeden. Dit kan ervoor zorgen dat de gemiddelde prikkel zwakker wordt en een munt uiteindelijk minder resultaat boekt dan wanneer er wordt gekozen voor één kant.

Mensen kunnen intrinsiek of extrinsiek gemotiveerd zijn voor het doen van vrijwilligerswerk. Intrinsieke motivatie kan zijn het willen bijdrage aan een betere samenleving, iets willen doen voor een ander, zelfontplooiing of het aangename gevoel dat de werkzaamheden geven. Het verdienen van een vrijwilligersvergoeding of Makkies zijn voorbeelden van extrinsieke motivatie. De vraag is: is de Makkie een extrinsieke prikkel die uiteindelijk de intrinsieke motivatie van buurtbewoners moet stimuleren of is de Makkie een extrinsieke prikkel die voortdurend nodig blijft om mensen te motiveren. Het is vaak lastig een extrinsieke prikkel net zo sterk te maken als intrinsieke motivatie. Een extrinsieke prikkel om gedrag van mensen te beïnvloeden moet hoog genoeg zijn. Daarnaast kan een extrinsieke prikkel de intrinsieke motivatie van mensen ondermijnen. *(waarom heb ik een beloning nodig ik doe dit toch uit mijzelf?)*

Een munt drijft op vraag en aanbod en faciliteert stromen van uitwisselingen. De implementatie van een munt zorgt er niet automatisch voor dat deze gebruikt wordt. Elke complementaire munt, van een barter netwerk tot een Time Bank heeft menskracht nodig om hem te activeren. Het bestaan van een complementaire munt wordt snel vergeten. In de Indische buurt zijn mensen met bepaalde hulpvragen die op dit moment niet worden beantwoord. Deze groep krijg je niet zomaar met een website aan de gang. In het geval van de Time Bank in New York worden alle transacties actief bemiddeld. Wellicht heeft de Makkie ook menselijke bemiddeling nodig om hulpvragen te koppelen.

Uitdagingen en Aanbevelingen

Uitdagingen voor de Makkie in de toekomst:

- Eigenaarschap creëren onder buurtbewoners en buurtinitiatieven
- Eigenaarschap creëren binnen organisaties van partnerschap
- Verhogen van het aantal verzilveringen
- Bereiken van de nog niet actieve buurtbewoners
- De informele economie aanzetten

Aanbevelingen

Het eerste jaar heeft een goede basis gelegd voor de infrastructuur en huisstijl ontwikkeling van de Makkie. Grote slagen vallen te halen in de dynamiek tussen buurtbewoners, projectteam, partnerorganisaties en buurtinitiatieven. De Makkie is nog niet voldoende geadopteerd door zowel de buurtbewoners als de organisaties achter het projectteam. De dynamiek van een munt veranderen is een lastig, maar geen onmogelijk gebied. De juiste dynamiek ontstaat in sommige gevallen vanzelf en in sommige gevallen vraagt het om de juiste investeringen. Hieronder enkele aanbevelingen:

- 1) Investeer in een extra projectteamlid die actief in de wijk aanwezig is. Verander zijn rol van bankier tot coach en community builder.
- 2) Richt een Makkie community op, bestaande uit actieve en enthousiaste buurtbewoners die kunnen pionieren voor de Makkie. Het extra projectteamlid kan een rol spelen in het oprichten van deze community. De community zou regelmatig bijeen kunnen komen op zogenaamde Makkie avonden.
- 3) Stimuleer en coach binnen deze Makkie community het oprichten van nieuwe initiatieven en groepen. Vind personen die het leuk vinden om te bemiddelen tussen uitwisselingen. Investeer tijd en middelen in het opleiden van de leden van de Makkie community zodat zij een rol kunnen spelen in het bedenken van nieuwe klussen en het bijeenbrengen van andere buurtbewoners.
- 4) Herzien de verzilveropties. Maak de verzilveropties nuttig zodat hier vraag naar ontstaat. Denk aan voedsel, kleding of belasting.
- 5) Woningbouwcoöperaties kunnen hier een grotere rol in spelen door Makkies te accepteren als deel van de huur of dakisolatie, zodat mensen aan het eind van de maand wat extra geld overhouden.
- 6) Biedt als Stadsdeel verzilveropties aan. Maak hier budget voor vrij en wees creatief. Een voorbeeld: biedt als Stadsdeel eetbonnen aan voor 2 Makkie. Met deze bon kan een buurtbewoner avondeten op de wekelijkse Makkie eet-avond georganiseerd door een community keuken (of Makkie keuken). Het Stadsdeel dekt de kosten voor de ingrediënten voor het diner. De Makkie keuken wordt beloond in Makkies. De Makkie keuken zou gecombineerd kunnen worden met een Makkie avond (zie punt 2).
- 7) Creëer meer draagvlak voor de Makkie binnen de organisaties van het partnerschap. Dit is belangrijk. Laat werknemers in de instellingen klussen en

verzilveropties bedenken. Bijvoorbeeld afvalscheiding, huisonderhoud en geveltuinen. Maar wees hier ook creatief.

- 8) Beloon het werk van het projectteam en werknemers uit de partnerorganisaties ook (gedeeltelijk) in Makkies en verzilver ze als projectteam leden daadwerkelijk. Dit kan een deel van het 'wij-zij gevoel' weghalen en het vertrouwen in de Makkie vergroten.
- 9) Minder media aandacht. Verwijs media altijd door naar die initiatieven in de buurt. Wees bescheiden over de resultaten van de Makkie. Laat de Makkie ondergeschikt zijn aan de initiatieven in de buurt. Maak duidelijk waar de kracht van de buurt ligt en wat de rol van de Makkie is.
- 10) Toon minder logo's op de flyers en website om het gevoel weg te nemen dat de Makkie instellingen toebehoort.
- 11) Mond-tot-mond reclame werkt het beste in de Indische buurt. Zorg dat uitgiftepartners bijtijds communiceren dat ze Makkies willen inzetten. Op deze manier kunnen nieuwe vrijwilligers aansluiten en worden de Makkies niet alleen uitgegeven aan reeds bestaande vrijwilligers.
- 12) Gebruik kinderen als ambassadeurs om de Makkie via positieve ervaringen uit te breiden. Kinderen begrijpen de Makkie eerder dan ouderen. Laat scholen uitgiftepartners worden.

Conclusie

De Makkie is in de Indische buurt geïmplementeerd maar nog niet geadopteerd. Dit geldt zowel voor de buurtbewoners als voor de uitvoerende instellingen. De Makkie heeft draagvlak in de wijk om een succes te worden, nu moet hij opgepakt worden door de buurtbewoners én instellingen. Dit vraagt om een organisatievorm die integreert in de wijk. Een belangrijk aspect voor het functioneren van een munt is de dynamiek tussen de verschillende gebruikers en groepen.